

Poreske vesti

Decembar 2019/3

Usvojene izmene i dopune Zakona o porezu na dohodak građana

Narodna Skupština Republike Srbije je dana 6. decembra 2019. godine usvojila Zakon o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana, koji je objavljen u Službenom Glasniku RS br. 86 od 6. decembra 2019. godine.

Zakon je stupio na snagu 14. decembra 2019. godine, mada većina izmena počinje da se primenjuje od 1. januara 2020. godine, dok samo par odredbi imaju odloženu primenu.

U narednim redovima dajemo pregled najznačajnijih izmena i dopuna zakona.

Uvođenje testa samostalnosti za preduzetnike

Ovo je jedna od najznačajnijih novina predviđena izmenama i dopunama Zakona, koja podrazumeva utvrđivanje da li je preduzetnik odnosno preduzetnik paušalac samostalan u odnosu na svog nadlogodavca i da li shodno tome ostvareni prihod treba i dalje da se oporezuje kao do sada ili na neki drugi način.

Naime, član 85. Zakona dopunjen je novom tačkom koja propisuje da se drugim prihodom smatra i prihod koji ostvari preduzetnik / preduzetnik paušalac po osnovu obavljanja aktivnosti za istog nadlogodavca ili sa njim povezanim licem i koji dodatno ispunjava barem pet od devet kriterijuma propisanih ovim Zakonom.

Ukoliko se utvrdi da preduzetnik ne ispunjava kriterijume „samostalnosti“ u odnosu na nadlogodavca, naknade koje ostvaruje od nadlogodavca biće oporezovane u potpunosti, bez umanjenja za normirane troškove, po stopi od 20%. Takođe, ostvareni prihod biće osnovica za obračun doprinosa za obavezno socijalno osiguranje.

Izuzetno, naknade koje ostvari preduzetnik / preduzetnik paušalac, koji prema zakonu koji uređuje relevantnu delatnost koju on obavlja ne može da bude u radnom odnosu kod nadlogodavca, neće se smatrati drugim prihodom i oporezovati na gore pomenuti način.

Pored toga, prelaznim odredbama Zakona propisano je i da će se prihod koji je isplaćen preduzetniku / preduzetniku paušalcu zaključno sa 1. martom 2020. godine smatrati prihodom od samostalne delatnosti i shodno tome oporezovati prema do sada važećim pravilima, bez obzira na utvrđenu prirodu njegovog odnosa sa nadlogodavcem u smislu samostalnosti.

Propisani kriterijumi koji se koriste za utvrđivanje samostalnosti preduzetnika su:

- Ko odlučuje o radnom vremenu, odsustvima i odmoru i da li se naknada preduzetniku umanjuje srazmerno vremenu provedenom na odmoru,
- Da li preduzetnik za obavljanje poverenih poslova uobičajeno koristi poslovne prostorije koje sam obezbedi ili za to koristi prostorije nadlogodavca,
- Da li nadlogodavac organizuje stručno osposobljavanje i usavršavanje preduzetnika,
- Da li je angažovanje preduzetnika rezultat prethodnog oglašavanja u sredstvima informisanja potrebe za angažovanjem fizičkih lica (ili preko trećih lica),
- Da li nadlogodavac obezbeđuje osnovna materijalna i nematerijalna sredstva za rad (oprema, alat, materijal...), osim specijalizovanih sredstava, ili upravlja procesima rada preduzetnika,
- Da li se najmanje 70% od ukupno ostvarenih prihoda preduzetnika u periodu od 12 meseci potiče od jednog nadlogodavca,
- Da li preduzetnik obavlja poslove iz delatnosti nadlogodavca, pri čemu ugovor o angažovanju ne sadrži klauzulu kojom on snosi uobičajeni poslovni rizik,

- Da li ugovor o angažovanju sadrži klauzulu o delimičnoj ili potpunoj zabrani preduzetniku da pruža usluge iz ugovora drugim nalogodavcima, izuzev delimične zabrane pružanja usluga direktnim konkurentima nalogodavca,
- Preduzetnik obavlja aktivnosti uz naknadu za istog nalogodavca neprekidno ili sa prekidima 130 ili više radnih dana u periodu od 12 meseci koji počinje ili se završava u odnosnoj poreskoj godini.

Produženje roka važenje postojećih poreskih olakšica za zapošljavanje

Izmenama Zakona period primene postojećih olakšica za zapošljavanje (član 21v i 21d Zakona) kojima je propisano pravo na povraćaj dela plaćenih poreza i doprinosa po osnovu zarada novozaposlenih lica, produžen je na 31.12.2020. godine.

Takođe, propisan je i novi obrazac zahteva za povraćaj dela plaćenog poreza i doprinosa na zarade novozaposlenog lica.

Poreske olakšice za zapošljavanje kvalifikovanih novozaposlenih lica

Najnovijim izmenama Zakona uvedena je nova olakšica za zapošljavanje, koja podrazumeva oslobođenje poslodavca od plaćanja obračunatog i obustavljenog poreza na zarade i doprinosa za PIO (na teret zaposlenog i poslodavca) po osnovu zarada novozaposlenim licima isplaćenim zaključno sa 31.12.2022. godine, pri čemu se ovo pravo može ostvariti samo za isplate licima koja se u skladu sa odredbama člana 21ž ovog Zakona mogu smatrati kvalifikovanim zaposlenima.

Kvalifikovanim novozaposlenim licem smatra se lice:

- 1) Koje u toku 2019. godine nije imalo status osiguranika zaposlenog niti osiguranika samostalnih delatnosti koji je osnivač odnosno član privrednog društva, a koje taj status stiče zasnivanjem radnog odnosa kod poslodavca u periodu od 1.1.2020. do 30.04.2020. godine,
- 2) Koje u periodu od 1.1.2019. do 30.09.2020. godine nije imalo status osiguranika zaposlenog niti osiguranika samostalnih delatnosti koji je osnivač odnosno član privrednog društva, a koje taj status stiče zasnivanjem radnog odnosa kod poslodavca u periodu od 30.09.2020. do 31.12.2020. godine.

Međutim, propisano je da se kvalifikovanim novozaposlenim licem ne smatra lice koje je u periodu 1.01.2019. do 30.04.2020. godine imalo status korisnika starosne, privremene starosne ili invalidske penzije.

Zakon predviđa primenu poreskih oslobođenja na obračunate i obustavljene zarade i doprinose za PIO na sledeći način:

- Za zarade isplaćene u toku 2020. godine:
 - 70% poreza na zarade i 100% doprinosa za PIO
- Za zarade isplaćene u toku 2021. godine:
 - 65% poreza na zarade i 95% doprinosa za PIO
- Za zarade isplaćene u toku 2022. godine:
 - 60% poreza na zarade i 85% doprinosa za PIO

Izmenama Zakona je takođe propisan uslov da ovo poresko oslobođenje mogu koristiti poslodavci:

- Koji dolaze iz privatnog sektora,
- Pravna ili fizička lica,
- Koji su u periodu 1.1.2020. – 31.12.2022. godine zasnovali radni odnos sa kvalifikovanim novozaposlenim licem čime je povćan ukupan broj zaposlenih u odnosu na broj zaposlenih na dan 31.12.2019. godine.

Ove olakšice su posebno interesantne za samostalne preduzetnike koji ne ispune uslove predviđene članom 85. Zakona u smislu samostalnosti i odluče se da od 1.01.2020. godine zasnuju radni odnos kod poslodavca – nalogodavca.

Poreska oslobođenja za novoosnovana privredna društva koja obavljaju inovacionu delatnost

Zakon je dopunjen novim članom 21e, kojim se propisuje poresko oslobođenje za privredno društvo koje obavlja inovacionu delatnost u smislu zakona kojim se uređuje porez na dobit pravnih lica i koje je upisano u registar nadležnog organa.

Naime, pravo na oslobođenje ova privredna društva mogu da ostvare počev od 1. marta 2020. godine, po osnovu obračunatog i obustavljenog poreza i doprinosa na zarade osnivača i to za svakog osnivača na iznos zarade do 150.000 dinara, isplaćenih u periodu od 36 meseci od dana kada je privredno društvo osnovano.

Ovo poresko oslobođenje može da ostvari poslodavac:

- koji je osnovan zaključno sa 31.12.2020. godine,
- za osnivače koji su zasnovali radni odnos sa privrednim društvom, zaključili ugovor o radu i prijavljeni su na obavezno socijalno osiguranje,
- za osnivače koji u periodu za koji ostvaruju pravo na poresko oslobođenje imaju minimum 5% akcija/udela u novoosnovanom privrednom društvu.

Zakon takođe predviđa i ograničenja pod kojima poslodavac – novoosnovano privredno društvo ne može da ostvari pravo na poresko oslobođenje propisano ovim članom.

Poreska olakšica za novonastanjene obveznike

Zakonom je uvedena i poreska olakšica za tzv. povratnike iz inostranstva, kojima je pod posebnim uslovima omogućeno pravo na umanjenje osnovice poreza na zarade kao i doprinosa na teret zaposlenih i poslodavca za 70%. Primena ovih olakšica takođe počinje od 1. marta 2020. godine, do kada će biti donet i novi pravilnik kojim će se bliže urediti način ostvarivanja ovog prava.

Povećanje neoporezivog iznosa zarada

Neoporezivi iznos zarade povećan je sa 15.300 na 16.300 dinara i primenjuje se od 1. januara 2020. godine.

To znači da za sve isplate zarada koje se vrše od 1. januara 2020. godine, bez obzira na koji period se odnose, primenjuje se novi neoporezivi iznos od 16.300 rsd.

Međutim, prelaznim odredbama *Zakona o izmenama i dopunama zakona o porezu na dohodak* građana propisan je jedan izuzetak, a to je da se za zarade koje se isplaćuju zaključno za mesec decembar 2017. godine može primeniti neoporezivi iznos od 11.790 rsd.

Smanjenje stope doprinosa za PIO

Kao još jedna od mera za poresko rasterećenje prihoda koje ostvaruju fizička lica po osnovu rada kao i smanjenja troškova poslovanja poslodavca, smanjena je stopa doprinosa za PIO za 0,5%, tako da je sada zbirna stopa doprinosa za PIO smanjena sa 26% na 25,5%.

Takođe, kada se doprinos za PIO obračunava i plaća i na teret zaposlenog i na teret isplatioca prihoda, izvršeno je smanjenje stope doprinosa za PIO na teret poslodavca sa dosadašnjih 12% na 11,5%, dok stopa doprinosa za PIO na teret zaposlenog ostaje nepromenjena i iznosi 14%.

Izuzimanje iz dohotka za oporezivanje prihoda tzv. digitalnih nomada

Prema opšte važećem pravilu, obveznik poreza na zarade je između ostalog i fizičko lice – nerezident, za dohodak ostvaren na teritoriji Republike Srbije. Pod ovim dohotkom se naročito smatra dohodak koji fizičko lice ostvari po osnovu rada obavljenog na teritoriji Republike.

Poslednjim izmenama Zakona je faktički propisan izuzetak od ovog opšteg pravila koje se pre svega odnosi na tzv. digitalne nomade, lica koja putuju i zadržavaju se u različitim zemljama obavljajući posao za inostranog poslodavca, kada je priroda posla takva da može da se obavlja na daljinu tj. posredstvom interneta.

Naime, uveden je novi član 9b kojim je propisano izuzimanje od oporezivanja dohodka koji ostvari nerezidentni obveznik koji na teritoriji Republike Srbije provede najviše 90 dana u periodu od 12 meseci koji počinje ili se završava u odnosnoj poreskoj godini, ukoliko je takav dohodak ostvaren od strane nerezidentnog nalagodaca koji ne obavlja delatnost na teritoriji Republike.

Propisano izuzeće će se primenjivati i u slučaju da nerezidentni nalagodavac obavlja poslovne aktivnosti na teritoriji Republike Srbije, ukoliko je dohodak ostvaren po osnovu pružene usluge koja ne služi njegovoj delatnosti koju obavlja na teritoriji Republike Srbije.

Nabavna cena u cilju utvrđivanja kapitalnog dobitka

Zakon je dopunjen odredbom kojom se definiše način obračuna nabavne cene u svrhe utvrđivanja kapitalnog dobitka / gubitka u slučaju otuđenja hartija od vrednosti koje je zaposleni stekao od poslodavca ili s poslodavcem povezanog lica, besplatno ili po povlašćenoj ceni.

Dakle, prilikom prodaje sopstvenih akcija, može da nastane obaveza plaćanja poreza i doprinosa na zarade (u slučaju neispunjavanja propisanih uslova za poresko oslobođenje), ali isto tako može nastati obaveza plaćanja poreza na kapitalni dobitak, što se međusobno ne isključuje.

Dopunama Zakona predviđeno je da:

- u slučaju da je obveznik stekao hartije od vrednosti koje su bile predmet oporezivanja porezom na zarade odnosno oslobođene od oporezivanja, nabavnu cenu čini zbir iznosa dokumentovane povlašćene cene po kojoj je obveznik stekao takve hartije od vrednosti i osnovice na koju je plaćen porez na zaradu umanjenu za pripadajuće obaveze iz zarade;
- u slučaju da je obveznik stekao hartije od vrednosti bez naknade i nije došlo do oporezivanja porezom na zarade, nabavna cena ovih hartija od vrednosti je nula dinara;
- u slučaju prenosa uz naknadu akcija ili udela nerezidentnih pravnih lica, ukoliko rezidentni obveznik u momentu njihovog sticanja kao i najmanje šest meseci nakon njihovog sticanja nije bio rezident Republike Srbije, nabavnu cenu čini njihova tržišna vrednost u momentu kada je rezidentni obveznik postao poreski rezident Republike Srbije.

Ukoliko imate dodatnih pitanja ili biste želeli da više saznate o našim uslugama, molimo Vas da nas kontaktirate.

Biće nam zadovoljstvo da se upoznamo i detaljnije prezentujemo naše usluge i naš tim stručnjaka.

O nama

Grant Thornton u Srbiji pruža usluge revizije, računovodstva, finansijskog i poreskog savetovanja. Preko 30 zaposlenih u našem sedištu u Beogradu poseduje bogato znanje i iskustvo da našim klijentima pruži istinski drugačije iskustvo.

Nataša Bučevac-Stojković

Senior Manager

T +381 (0)11 404 95 60

E natasa.bucevac@rs.gt.com

Grant Thornton

Kneginje Zorke 2/4, Beograd

T +381 (0)11 404 95 60

E office@rs.gt.com

Grant Thornton

An instinct for growth™

grantthornton.rs

© 2018 Grant Thornton Serbia. All rights reserved.

'Grant Thornton' refers to the brand under which the Grant Thornton member firms provide assurance, tax and advisory services to their clients and/or refers to one or more member firms, as the context requires. Grant Thornton International Ltd (GTIL) and the member firms are not a worldwide partnership. GTIL and each member firm is a separate legal entity. Services are delivered by the member firms. GTIL does not provide services to clients. GTIL and its member firms are not agents of, and do not obligate, one another and are not liable for one another's acts or omissions.